

Uvod

Enciklopedijski rečnik međunarodnog prava mora pod pojmom „isključiva ekonomska zona“ navodi: Isključiva ekonomska zona je široki morski pojas izvan teritorijalnog mora, ali uz njegovu vanjsku granicu, podvrgnut posebnom pravnom statusu i režimu. U pitanju je jedna o najvećih novina u savremenom međunarodnom pravu mora nakon II. svetskog rata, jer je njime obalna država stekla pravo na proširenje svojih suverenih prava na velika područja izvan granice teritorijalnog mora, sve do udaljenosti od 200 milja od obale prema pučini.

Do postanka instituta isključive ekonomske zone pravila su bila jasna: brodovi obalne države imali su isključivo pravo ribolova unutar granica teritorijalnog mora (tada obično svega 3-6 nautičkih milja), dok je van teritorijalnog mora ribolov bio slobodan za sve države pod jednakim uslovima. Ovako lepo i demokratski izražena definicija u praksi se pretvorila u svoju suprotnost: moderne ribarske flote mogle su sebi priuštiti samo bogate države.

Istorijski gledano, elemente koncepta isključive ekonomske zone nalazimo u tzv. isključivim ribolovnim zonama i zonama preferencijalnih prava. Postoji sklonost da se kao kritična tačka u kretanju ka ustanovljenju isključive ekonomske zone uzme proklamacija američkog predsednika Trumana od 28. novembra 1945. godine, odnosno onaj njen deo koji se odnosi na proširenje jurisdikcije SAD na jednom delu otvorenog mora u cilju očuvanja nekih vrsta riba od uništenja.

Isključiva ekonomska zona

Isključiva ekonomska zona je područje koje se nalazi izvan teritorijalnog mora i uz njega, podvrgnuto je posebnom pravnom režimu na temelju kojega obalne države ima pravo vršiti svoja suverena prava. Isključiva ekonomska zona je pojas određene širine koji se prostire od teritorijalnog mora u pravcu otvorenog mora u kome se obalnoj državi priznaju isključiva ili ekskluzivna prava u pogledu iskorišćavanja bioloških i mineralnih bogatstava mora.

U Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravu mora, u članu 55 je međunarodno-pravno definisano da je isključiva privredna zona područje mora, koje se nalazi van teritorijalnog mora i uz njega, podvrgnuto posebnom pravnom režimu, na osnovu kog su prava i jurisdikcija pomorske države i prava i slobode drugih država uređene relativnim odredbama Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora. U isključivoj privrednoj zoni u moru, pomorska država ima suverena prava radi istraživanja i iskorišćavanja, očuvanja i gazdovanja živim i neživim prirodnim bogatstvima voda nad morskim dnom i morskog dna i podzemlja mora i u pogledu drugih delatnosti radi ekonomskog istraživanja i iskorišćavanja isključive privredne zone u moru, kao što je proizvodnja energije korišćenjem vode, struje i vetra. Pomorska država, takođe, ima jurisdikciju za podizanje i upotrebu veštačkih ostrva u moru, uređaja i naprava, naučno istraživanje mora, zaštitu i očuvanje morske okoline i druga prava i dužnosti.

Druge države u isključivoj privrednoj zoni i moru, pomorske i kontinentalne, uživaju, saglasno odredbama Konvencije Ujedinjenih nacija, slobodu plovidbe, preletanja i polaganja podmorskih kablova i cevovoda, određenih za otvoreno more i druge međunarodno dozvoljene upotrebe mora, koje se tiču navedenih sloboda. Prema Konvenciji UN o pravu mora, širina isključive privredne zone u moru ne sme se potezati izvan 200 morskih milja od polaznih linija od kojih se meri širina teritorijalnog mora.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com